

## بررسی مشکلات بیماران تعویض دریچه قلبی شده کاشان در سال ۱۳۸۰

محسن تقدسی<sup>۱</sup>، مرتضی آبدار اصفهانی<sup>۲</sup>، سید غلامعباس موسوی<sup>۳</sup>

### چکیده

سابقه و هدف: در کشور ما سالانه تعداد زیادی از بیماران تحت عمل جراحی تعویض دریچه قلبی قرار می‌گیرند. با توجه به بروز مشکلات فراوان و روشن نبودن میزان آن در بیماران تعویض دریچه‌ای منطقه این مطالعه به منظور تعیین مشکلات این افراد در سال ۱۳۸۰ در کاشان انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: مطالعه از نوع توصیفی بود که بر روی کلیه بیماران تعویض دریچه قلبی شده انجام گردید. پس از معاینه، پرسشنامه‌ای شامل خصوصیات بیمار اعم از سن، جنس، شغل، نوع دریچه، محل و مدت تعویض دریچه، مشکلات تنگی نفس، خلط خونی، سرفه مداوم، خس خس سینه، تپش قلب، ادم محیطی، فشار خون زیر ۹۵ میلی‌متر جیوه، رژیم غذایی، خونریزی غیرطبیعی، وضعیت پیشگیری از بارداری، مشکلات خواب نظیر دیر به خواب رفتن، بیدار شدن حین خواب و نخوابیدن، تغییر فعالیت روزانه، رژیم غذایی و مصرف نمک تکمیل شد. سپس داده‌های خام از پرسشنامه استخراج و به روش دستی طبقه‌بندی و با آمار توصیفی ارائه شد و با استفاده از آزمونهای دقیق فیشر و کای دو و محاسبه نسبت شانس ( $OR$ ) و فاصله اطمینان ( $CI$ ) برای تجزیه و تحلیل داده‌ها اقدام گردید.

یافته‌ها: از مجموع ۱۴۰ بیمار تعویض دریچه شده ۲۰ نفر فوت و ۲۰ نفر مهاجرت نموده بودند، از موارد باقیمانده ۶۰ نفر زن و ۴۰ نفر مرد بودند. ۷۵ نفر در محدوده سنی ۵۰-۲۱ سال (با میانگین سنی ۳۶ سال) قرار داشتند. ۹۸ نفر دریچه مکانیکی و ۲ نفر دریچه بیولوژیک داشتند. ۷۰ نفر از افراد پژوهش حداقل به یکی از مشکلات سیستم تنفسی دچار بودند. بیشترین موارد مشکلات تنفسی شامل تنگی نفس و خلط خونی مربوط به دریچه بیورک شایلی (به ترتیب ۴۶/۶ و ۳۶/۷ درصد) و بیشترین موارد خس خس ریه مربوط به دریچه سنت جود (۲۸/۵ درصد) بود. بیشترین میزان تپش قلب، ادم محیطی و فیبریلاسیون دهلیزی (به ترتیب با ۸۵/۷، ۱۴/۳ و ۹۰/۴ درصد) مربوط به دامنه سنی ۵۱ سال به بالا بود. بیشترین روش پیشگیری از حاملگی، جلوگیری از طرف همسر بود. ۶۰ نفر دچار مشکلات خواب بودند. ۷۰ درصد تغییر در فعالیت روزانه داشتند و ۷۰ درصد هم رژیم غذایی کم نمک مصرف می‌کردند. بیشترین داروی مصرفی همراه با داروی ضد انعقاد (وارفارین)، دیورتال بود که ۵۸ درصد آن را مصرف می‌کردند. ۵۵ درصد بیماران هیچگونه آموزشی در خصوص مراقبتهای بعد از عمل ندیده بودند که مشکلات آنها شامل تنگی نفس، خلط خونی، سرفه مداوم، اختلالات خواب و کاهش تحمل فعالیت بیش از گروه آموزش دیده بود. همچنین در گروه آموزش ندیده، بروز مشکلات خونریزی با  $OR: ۱۲/۳$  و  $CI: ۴/۲۸-۳۷/۹$  و تنگی نفس با  $OR: ۶/۱$  و  $CI: ۲/۳-۱۶/۶$  بیشتر از گروه آموزش دیده بود.

نتیجه‌گیری و توصیه‌ها: با توجه به اینکه بیشترین مشکلات بیماران تعویض دریچه قلبی شده، تنگی نفس، خونریزی، خلط خونی، کاهش تحمل فعالیت، اختلال خواب، فیبریلاسیون دهلیزی و فشار خون پایین بود و از طرفی، بروز این مسایل در گروهی که آموزش ندیده بودند بیشتر از آموزش‌دیده‌ها بود، توجه بیشتر به آموزش این بیماران بعد از عمل، جهت پیشگیری از عوارض فوق و نیز انجام مطالعات بیشتر در این رابطه توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: تعویض دریچه قلب، مشکلات بیماران، آموزش

۱- عضو هیات علمی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، گروه پرستاری داخلی، جراحی

۲- استادیار، عضو هیئت دانشگاه علوم پزشکی کاشان، گروه داخلی قلب

۳- عضو هیات علمی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، گروه آمار زیستی

پاسخگو: محسن تقدسی

کاشان، ۵ کیلومتر ۵ جاده راوند، دانشکده پزشکی، گروه داخلی جراحی

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳/۱/۲۲

تاریخ تایید مقاله:

عمل جراحی تعویض دریچه از درمانهای نهایی و موثر در مبتلایان به بیماریهای قلبی است. سالانه نزدیک به ۲۵۰ هزار

مقدمه